הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תנא

ח כָּל בּוֹ (סי׳ מח).

וְכֵן כָּל דָּבָר שֶׁצָּרִיךְ הַגְעָלָה, לֹא מְהַנֵּי לֵיהּ קְלִיפָה (מהר״י וויל (סי׳ קנג)). *וְהַמִּנְהָג (צד) שֶׁלֹּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ *בְּפֶסַח בַּעֲרֵבוֹת (לה) וְדַפִּין (צה) שֶׁלָּשִׁין עֲלֵיהֶן כָּל הַשָּׁנָה, (צו) עַל יְדֵי הַגְעָלָה, וְכֵן עִקָּר (מרדכי פרק כל שעה (סי׳ תקפה) וכל בו (סי׳ מח)), וּכְבָר נִתְבָּאֵר לְעֵיל סִימָן תמ״ב סָעִיף י״א: יח חַ֠נָּפָה צָרִיךְ לְדַקְדֵּק בָּהּ מְאֹד לְנַקּוֹתָהּ מִפְּתִיתֵי הֶחָמֵץ הַנִּדְבָּק בָּהּ וְנִסְרָךְ וְנִדְבָּק בְּנִקְבֵי אֲרִיגַת הַנַּפָּה וּבָעֵץ שֶׁבָּהּ, (צח) וְיִשְׁפְּשְׁפוּ אוֹתָהּ בְּמַיִם יָפֶה יָפֶה, וְהוּא הַדִּין (צט) לְכָל שְׁאָר כְּלֵי הַלִּישָׁה, שֶׁהַשְּׁפִשׁוּף בָּהֶם עִקָּר גָּדוֹל. הַגָּהּ: וְנָהֲגוּ (ק) שֶׁלֹּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ (לו) [לוֹ] בְּנָפָה עַל יְדֵי הַגְעָלָה, (קא) וְאֵין לְשַׁנּוֹת (מהרי״ל (הל׳ הגעלה) ובית יוסף (ד״ה כתב הכל ט הגעלה)). וְכֵן בְּכָל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה, כְּגוֹן הַכְּלִי (קב) שֶׁקּוֹרִין

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

יח [לו] **בְּנָפָה.** עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְכָתַב בְּגִנַּת וְרָדִים כְּלָל ד׳ סִימָן י׳ (בְּדִיקָה) [בְּרִקָּר] קֹדֶם פֶּסַח שֶׁל חָמֵץ, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ הֶתֵּר מִדִּינָא שֶׁיֵּשׁ בְּטוּל קֹדֶם פֶּסַח, מִכָּל מָקוֹם אִסְרוּ הַמּוֹרִים, לְפִי שֶׁאֵינָם בְּנֵי תּוֹרָה וְיָבוֹאוּ לְזִלְזוֹל בְּאִסּוּרִין. וּכְפָרָשׁ שׁוֹשָׁן (כלל ד סי׳ א) חֵלֶק עַל זֶה וְכָתַב דְּמִדִּינָא אָסוּר, אִם לֹא בְּשָׁעַת הַדְּחַק אוֹ הֶפְסֵד מְרֻבֶּה יֹאפָה אָכֵן אִם הָיוּ מַחֲזִיקִין בּוֹ קֹדֶם פֶּסַח מַיִם אֵינָה זְמַן, מַתִּר לְהַגְעִילוֹ. אַחֲרוֹנִים (ט״ז סק״כ):

בְּאוּר הֲלָכָה

כָּל פָּנִים הַבְּלִיעָה אֵינָהּ יוֹצֵאת עַל יְדֵי הַגְעָלָה:

* **וְהַמִּנְהָג שֶׁלֹּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ וְכוּ׳.** **עַיֵּן פְּרִי מְגַדִּים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב** (סק״כ) **שְׁמִסְתַּפֵּק** [ב]**אוּלַי יֵשׁ לְהַתִּיר עַל יְדֵי קְלִוף בִּכְלֵי אֲמָנוּת וְהַגְעָלָה,** וּכְמוֹ בְּמִדּוֹכָה לְעֵיל. וְלִכְאוֹרָה תָּמְהָתִי, הֲלֹא בְּחֹק יַעֲקֹב מֵבִיא בְּשֵׁם תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן וּמַהֲרַ״י וַיְיל (סי׳ קל) וּמַהֲרַ״י וַיְיל (סי׳ קצג) שֶׁהֵם לֹא אָמְרוּ דָּבָר זֶה אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁתְּשַׁמִּישׁוֹ עַל יְדֵי הָאוּר כְּגוֹן מַרְדָּה, עַיֵּן שָׁם, וּמִלְבוּשׁ מַשְׁמַע שֶׁמַּחְמִיר אֲפִלּוּ עַל יְדֵי הַגְעָלָה בְּכָל גַּוְנֵי. **וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה דְּיֵשׁ לְהַקְרִיב, דְּאִם הוּא מַחְתִּיכָה אַחַת וְאֵין בָּהּ סְדָקִים, יֵשׁ לְהַתִּיר עַל יְדֵי קְלוּף וְהַגְעָלָה, וְאִם הוּא נַעֲשֶׂה מִכַּמָּה חֲתִיכוֹת, אֵין לְהַתִּיר אֲפִלּוּ עַל יְדֵי קְלוּף:**

* **בְּפֶסַח. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק צד) **הַשַּׁעַם מְשׁוּם דְּאִי אֶפְשָׁר לְנַקּוֹת, וְכֵן כְּתִבוּ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים, וּמִמַּילָא בִּכְלֵי מַתֶּכֶת דְּאֶפְשָׁר לְנַקּוֹת מַתַּר עַל יְדֵי הַגְעָלָה,**

וְכֵן כָּתְבוּ בְּאֶמֶת הַחֹק יַעֲקֹב (סק״נ) **וּפְרִי חָדָשׁ וּמְקוֹר חַיִּים** (חידושים ס״ק כט). **אֲבָל צָרִיךְ עִיּוּן דְּהֵיכָא לָהֶם לְחֹשׁ לְהַיֵּשׁ מַחְמִירִין דִּלְעֵיל סָעִיף ט״ז כָּתַב הָרַמ״א שָׁם דְּנוֹהֲגִין לְכַתְּחִלָּה לִלְבֵּנוֹ, וְאֶפְשָׁר דְּעֲרֵבָה שֶׁל מַתֶּכֶת שֶׁהִיא רְחָבָה וְדַקָּה קָשֶׁה לִלְבֵּנָהּ דְּמִצּוּי לְהִתְקַלְקֵל, לָכֵן מִקִּילִינַן בְּהַגְעָלָה דְּוַמְיָא דְּמַקֵּל הָרַמ״א שָׁם בִּכְלֵי עֵץ, מְשׁוּם**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְיִתֵּן עֲלֵיהֶם רוֹתְחִין וְיַעֲבִיר הָאָבָן עַל פְּנֵי כֻלָּם: **(צד) שֶׁלֹּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּפֶסַח וְכוּ׳.** וְהַטַּעַם, (קי) לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְנָרְדָן וּלְנַקּוֹתָן יָפֶה יָפֶה שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר מֵהֶם חֶמֶץ בְּאֵיזֶה סֶדֶק שֶׁאֵינוֹ נִרְאֶה לָעַיִן. וּמִזֶּה הַטַּעַם (קיא) נִזְהָרִין שֶׁלֹּא לְהַגְעִיל לְפֶסַח חֲבִיּוֹת שֶׁהָיוּ מַחֲזִיקִים בָּהֶם מַשְׁקֶה שֶׁעוֹשִׂים בִּמְדִינַת רוּסְיָא מִמֵּי סְבִין (שֶׁקּוֹרִין בְּאֶרְשְׁ״ט), שֶׁמָּא נִשְׁאַר בּוֹ חָמֵץ בְּעֵין מִן הַסְּבִין, אֶלָּא אִם כֵּן הֶחֱזִיקוּ בּוֹ מַיִם אֵיזֶה זְמַן מִתְּחִלָּה, מַתִּר לְהַגְעִילוֹ, שֶׁהַמַּיִם שֶׁשָּׁהוּ בְּתוֹכוֹ הֵדִיחוּ וְהֶעֱבִירוּ כָּל הֶחָמֵץ הַדָּבוּק בּוֹ, (קיב) וּמִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְנַקּוֹת הֵיטֵב קֹדֶם הַגְעָלָה. [וְכֵן כֵּלִים שֶׁמַּחֲזִיקִין בָּהֶם (קיג) קָמַח כָּל הַשָּׁנָה, גַּם כֵּן נוֹהֲגִין שֶׁלֹּא לְהַגְעִילוֹ מִטַּעַם הַנַּ״ל]. וְעַיִן בְּחַיֵּי אָדָם שֶׁכָּתַב דְּזֶה דַּוְקָא בִּכְלֵי שֶׁנַּעֲשָׂה מֵהֶחְתִּיכָה אַחַת, אֲבָל הָעֲשׂוּיִים מִנְּסָרִים הַרְבֵּה כְּכֵלִים שֶׁלָּנוּ, דְּיָדוּעַ שֶׁנִּכְנָס הַזֶּהֱמָא בֵּין נָסָר לְנָסָר, לְאַלּוֹ לֹא מְהַנֵּי הַגְעָלָה אֲפִלּוּ לְאַחַר שֶׁשָּׁרָה בְּמַיִם כַּמָּה יָמִים. וְעַיִן לְקַמָּן סָעִיף כ״א בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה: **(צה) שֶׁלִּשִׁין עֲלֵיהֶם כָּל הַשָּׁנָה.** וְאִם לְפָרָקִים, מִשְׁמַע בַּפּוֹסְקִים דִּנוֹהֲגִין בְּהַגְעָלָה: **(צו) אֲפִלּוּ וְכוּ׳.** וְאִם לְאַחַר הַגְעָלָה מַשִּׁים סָדִין אוֹ מַפָּה לְהַפְסִיק בֵּינֵיהֶם, שָׁרֵי לְהַנִּיחַ שָׁם (קיד) אֲפִלּוּ מַצּוֹת חַמּוֹת. (קטו) וְצוֹנְנָת, מַתַּר אֲפִלּוּ בְּלֹא הַגְעָלָה עַל יְדֵי הָפְסֵק מַפָּה. (קטז) אֲבָל לָלוּשׁ עֲלֵיהֶם, אַף דְּהוּא צוֹנֵן אָסוּר, דְּכֹחַ הַחִמּוּץ שָׁיֵשׁ בִּכְלֵי לִישָׁה הוֹלֵךְ דָּרְךְ הַסָּדִין וּמַחְמִיץ הָעִסָּה שֶׁעָלֶיהָ, וַאֲפִלּוּ אִם נִבְּרָ הִגְעִילָם, גַּם כֵּן אֵין נִכּוֹן לְהַיֵּשׁ מַחְמִירִים לְעֵיל בְּסָעִיף ט״ז. (קיז) וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ שֶׁרְאוּי לִנְהֹג שֶׁלֹּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בִּכְלֵי לִישָׁה עַל יְדֵי הָפְסֵק מַפָּה אֲפִלּוּ בְּצוֹנֵן: **(צז) עַל יְדֵי הַגְעָלָה.** וְאִם הוּא כְּלִי מַתֶּכֶת דְּאֶפְשָׁר לְנַקּוֹתוֹ יָפֶה, (קיח) מַתַּר עַל יְדֵי הַגְעָלָה, [א]וְיֵשׁ מַחְמִירִין גַּם (קיט) בָּזֶה. וְעַיִן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה בפסח): **יח (צח) וְיִשְׁפְּשְׁפוּ אוֹתָהּ בְּמַיִם וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, לְאַחַר שֶׁנִּקּוּ אוֹתָהּ הֵיטֵב, דְּאִם יָבֹא עָלֶיהָ מַיִם מִקְדָּם אֲפִלּוּ עַל מְקֹצָתָהּ, שׁוּב אֵין לָהּ תַּקָּנָה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ בְּפֶסַח לְכֵלֵי עַלְמָא: **(צט) לְכָל שְׁאָר כְּלֵי הַלִּישָׁה.** וְאוֹדוֹת הַגְעָלָה לֹא הִזְכִּיר בָּזֶה הַסָּעִיף, דִּכְבָר בֵּאַר לְעֵיל בְּסָעִיף י״ז דְּאִם לָשִׁין בָּהּ כָּל הַשָּׁנָה צְרִיכָה הַגְעָלָה, וְהָכָא אִשְׁמוּעִינַן דְּלֹא נַיְמָא דְּיוֹצֵא בְּהַגְעָלָה לְחוּד. אִי נָמֵי דְּהָכָא אֵירֵי שֶׁלָּשִׁין בָּהּ רַק לְפָרָקִים, דְּמִן הַדִּין אֵין צָרִיךְ הַגְעָלָה: **(ק) שֶׁלֹּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּנָפָה עַל יְדֵי הַגְעָלָה.** (קכ) וּבְדִיעֲבַד אִם עָבַר וְנִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ בְּפֶסַח עַל יְדֵי שְׁפִשּׁוּף הֵיטֵב לְחוּד, יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל פְּסַק הַמְחַבֵּר דְּסִבְירָא לֵיהּ דִּשְׁפִשּׁוּף לְחוּד סַגִּי: **(קא) וְאֵין לְשַׁנּוֹת.** אֶלָּא צָרִיךְ לִקְנוֹת נָפָה חֲדָשָׁה. וְאִם אֵינוֹ מוֹצֵא לִקְנוֹת חֲדָשָׁה, (קכא) מוּטָב שֶׁלֹּא לְרַקֵּד הַקֶּמַח כְּלָל. (קכב) אֲבָל אִם נִמְצָא גַּרְגְּרֵי חִטָּה בַּקֶּמַח, וְאִם כֵּן אִם יִמְצָא אוֹתָם בְּפֶסַח בְּמָצָה מְבֻשֶּׁלֶת יָאסֹר, אֶפְשָׁר דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ אַף לְכַתְּחִלָּה לְהָקֵל עַל יְדֵי שֶׁיְּשַׁפְשְׁפוּ אוֹתָהּ הֵיטֵב מִתְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ יַגְעִילֶנָּה, דְּהָוֵי כַּחֲלִיטָה. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לְנַקּוֹתָהּ וְאֵין לוֹ נָפָה, אֲזַי יִשְׁמֹר שֶׁלֹּא יֹאכַל הַמַּצּוֹת כִּי אִם יְבֵשִׁים, וְלֹא יִתֵּן בְּרֹטֶב וּבְדָבָר לַח. וְדַע, דְּאִם בָּאוּ מַיִם עַל נָפָה, (קכג) אֵין לָהּ תַּקָּנָה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ בְּפֶסַח אַף לְדַעַת הַמְחַבֵּר. וּמִכָּל מָקוֹם אִם נִפּוּ קֶמַח בְּפֶסַח שֶׁבָּא עָלֶיהָ מַיִם אַחַר פֶּסַח שֶׁל שָׁנָה שֶׁעָבְרָה, מַתָּר בְּדִיעֲבַד, דְּשׁוּב הָוֵי חֶמֶץ נָקִשֶׁה וּבָטֵל בְּשִׁשִּׁים [חֹק יַעֲקֹב (ס״ק נא) וּמְקוֹר חַיִּים (חידושים ס״ק ל)]: **(קכב) שֶׁקּוֹרִין רי״ב אייז״ן.**

בַּאֵר הֵיטֵב

לִנְהֹג לְהַחְמִיר לְדוּפּ הַכֹּל קֹדֶם יוֹם טוֹב [וְהָהֵרִי נוֹתֵן טַעַם בְּר נוֹתֵן טַעַם לְהַתִּירָא]. עַיֵּן שָׁם. וְאִם דָּכוּ בְּמְדוֹכָה שֶׁלָּנוּ בְּשָׁמִים וְשָׁמוּ בְּתַבְשִׁיל, צָרִיךְ עִיּוּן אִם יֵשׁ לֶאֱסֹר בְּדִיעֲבַד. מִגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק לא) עַיֵּן שָׁם: **יז (לה) וְדַפִּין.** לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְנַקְּרוֹ שֶׁפִּיר. וּמַהֲאִי טַעְמָא גַּם כֵּן אֵין מְגַעִילִין כֵּלִים שֶׁהָיוּ בּוֹ תָּמִיד קֶמַח אוֹ מַשְׁקִים חָמֵץ וְכַיּוֹצֵא בּוֹ. וְהֵיינוּ דְּוַקָּא בְּשֶׁל עֵץ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּלֵי מַתֶּכֶת וּבְדִיל נוֹהֲגִין לְהַגְעִיל בְּכָל עִנְיָן. **יח (לו) בְּנָפָה.** אֲבָל צָרִיךְ לִקְנוֹת חֲדָשִׁים. וְאִם עָבַר וְנִפָּה בָּהּ עַל יְדֵי שְׁפִשּׁוּף הֵיטֵב

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(קי) לְבוּשׁ וְטַ״ז (סק״כ) וְחֹק יַעֲקֹב (סק״נ) וְהַגְּרַ״א, וְכֵן מְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה והגר״א). וְכֵן מוֹכִיחַ מִסִּיּוּם דִּבְרֵי הָרַמ״א שֶׁכָּתַב וּכְבָר נִתְבָּאַר לְעֵיל סִימָן תמ״ב סָעִיף י״א, וּלְקַלָּא עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ק לג) שֶׁהֵשִׂיא דִּבְרֵי הָרַמ״א לְעִנְיָן אַחֵר: **(קיא)** טַ״ז (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(קיב)** חַיֵּי אָדָם (כלל קכה סי״ג): **(קיג) כֵּן כָּתְבוּ** הַט״ז (שם) **וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. וְקָצַת פָּלָא, דְּהָרֵי הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה** (אות י) **הֵבִיא זֶה בְּשֵׁם** מַהֲרַ״י וַיְיל (סי׳ קצג) **וְכָתַב עַל זֶה דְּהוּא חֻמְרָא יְתִירְתָּא, וּלְעֵיל בְּסוֹף סִימָן תמ״ב סָעִיף י״א כָּתַב רַמ״א רַק שָׁטוּב לַעֲשׂוֹת כֵּן וְכוּ׳, וְהָכָא מִדְּמֵי הֵשִׂיז זֶה לְכֵלִים שֶׁמְּחַזִּיקִין בּוֹ בְּאֹרֶשׁ״ט. וְהִנֵּה הַמָּגֵן אַבְרָהָם כָּתַב לְעֵיל שָׁם דְּלְעִנְיָן כֵּלִים שֶׁמְּחַבֵּר מְנַסְּרִים הַרְבֵּה עַיֵּן שָׁם, וְאִפְלוּ הָכִי סִיּם הָרַמ״א דִּלְעִנְיָן כֵּלִים שֶׁמְּחַזִּיקִין בָּהֶם קֶמַח הוּא רַק בְּדֶרֶךְ מִדָּה שָׁטוּב לַעֲשׂוֹת כֵּן [וְאֶפְשָׁר דְּהָכָא מְשׁוּם דְּבָא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּפֶסַח גּוּפָא חָמִיר טְפֵי, אֲבָל מִדִּבְרֵי מֹשֶׁה לֹא מְשַׁמַע כֵּן], וְעַל כֵּן אֶפְשָׁר דְּכָזֶה אִם יֵשׁ מְקֹדֶם פֶּסַח כַּמָּה יָמִים וְאַחַר כָּךְ יַגְעִיל, שַׁיֵּשׁ לְהַקֵּל: **(קיד)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם) [וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב לְעֵיל בְּסוֹף סִימָן תמ״ב, קַאי דִּינוֹ עַל נָסָר אֶחָד] וְהַגְּרַ״א (סס״ק): **(קטו)** הַגְּרַ״א (שם): **(קטז)** וּשְׁאָרֵי

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו״ע הרב (ס״נ) כתב: אבל אם הוא כלי נחושת או בדיל או שאר מיני מתכות נוהגין להשתמש בהם על ידי הגעלה אף שלא החזיקו בו מים לפי שהוא יכול להעביר החמץ מהם על ידי הדחה ושפשוף. **ב]** ובשו״ע הרב (סמ״ח) כתב: ואפילו אם רוצה לקלפן ולהחליקן בכלי אומנות ולהגעילן אחר כך אין מועילץ להם.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(לז) רי"ב אַייְן אוֹ הַכִּיס שֶׁל רַחַיִם (מהרי"ל (סמ)), בְּכֻלָּן לֹא מְהַנֵּי לְהוּ הַגְעָלָה. (קג) וְכֵן סַלִּים שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בָּהֶן חָמֵץ, דִּינָם כְּנָפָה, (קד) אֲבָל (קה) שַׁקִּים (לח) יְשָׁנִים נוֹהֲגִין בָּהֶן הֶתֵּר (קו) עַל יְדֵי כִּבּוּס, וְצָרִיךְ לְהַתִּיר (קז) כָּל (לט) הַתְּפִירוֹת שֶׁבָּהֶן (קח) קֹדֶם הַכִּבּוּס (תרומת הדשן סימן קי"ו): **יט** (קט) **טהֲרָחַת שָׁקוּרִים** (מ) **פאל"ה, יֵ"שׁ אוֹמְרִים** (קי) **שֶׁאֵין מוֹעִיל לָהּ** (מפ) (קיא) **הַגְעָלָה וְצָרִיךְ לִקְנוֹת**

ט כָּל בּוֹ (שם). י הַגָּהוֹת מֵיְמוֹנִי פֶּרֶק ה' וּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' קל) מִדִּבְרֵי הַסְּמ"ק (מצוה רכב).

בַּאֵר הַיטֵב

בְּהַגְעָלָה, אֵין לָאֵסֹר אֶפְלּוּ תּוֹךְ פֶּסַח, כֵּיוָן דִּלְדַעַת הַמְחַבֵּר אֶפְלּוּ לְכַתְּחִלָּה סָגֵי בִּכְהַאי גַּוְנָא. וְכֵן הֵיכָא שֶׁבָּאוּ מַיִם עַל הַנָּפָה, שֶׁלֹּא שִׁפְשְׁפוּ אוֹתָהּ הֵיטֵב תְּחִלָּה אֶפְלּוּ עַל מִקְצָתָהּ, אֵין לָהּ תַּקָּנָה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ בְּפֶסַח. מֶהָרַי"ל (הל' אפיית המצות). וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק לז), וְנִרְאֶה לִי דְּאֶפְלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין שָׁם נָפָה חֲדָשָׁה, מוּטָב שֶׁלֹּא יְרַקְּדוּ הַקֶּמַח, עַד כָּאן. וְהֵחַךְ יַעֲקֹב (ס"ק נא) חוֹלֵק עָלָיו וְכָתַב, כִּי יְדוּעַ שֶׁכָּל שֶׁלֹּא רִקְּדוּ הַקֶּמַח מְצוּיִים בָּהֶם חִטִּים שְׁבוּרִים וּשְׁלֵמִים וַיֵּאָרְחוּ הָעִסָּה אוֹ הַמַּצָּה, אֶלָּא הַנָּפָה זוֹ בְּדִיעֲבַד מְהַנֵּי בָּהּ שֶׁפְּשׁוּף הֵיטֵב וְהַגְעָלָה, מִכָּל שֶׁכֵּן אִם מְרַקֵּד קֹדֶם פֶּסַח שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל, לָכֵן בְּשָׁעַת הַדְּחָק נָכוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן אֶפְלּוּ לְכַתְּחִלָּה. שְׁאֵלָה, אֶחָד שֶׁאָמַר לְפֵי חֲמוֹ שֶׁדַּרְכּוֹ לְרַחֵץ הֵיטֵב אַחַר פֶּסַח הַנָּפָה כְּדֵי לְקַיֵּם אוֹתָהּ לַשָּׁנָה הַבָּאָה וְרִקֵּד בּוֹ קֶמַח לְפֶסַח. וְהִתְרָתִי מַה שֶּׁרִקֵּד בּוֹ בְּדִיעֲבַד, דְּאַף אִם נִימָא שֶׁנִּשְׁאַר בּוֹ דְּבוּק מִשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה, הֲרֵי חָמֵץ נָקֵשֶׁה וּבָטֵל בְּשִׁשִּׁים אַף תּוֹךְ פֶּסַח. חק יַעֲקֹב עַיֵּן שָׁם: (לז) **רי"ב אַייְזִי"ן.** דִּלְקָמָן מְפָרְרִין עָלָיו לֶחֶם גַּם תַּמְכָּא שֶׁחִכְּכוּ בְּסִכִּין חָמֵץ וְנִשְׁאַר בְּתוֹכוֹ בְּעַיִן, אֶפְלּוּ בְּדִיעֲבַד יֵשׁ לֶאֱסֹר בְּפֶסַח, אֲבָל בְּעֶרֶב פֶּסַח מָהַר בְּדִיעֲבַד דְּבָטֵל בְּשִׁשִּׁים. מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק לח): (לח) **יְשָׁנִים.** לְאו דַּוְקָא, אֶלָּא אֶפְלּוּ בְּשַׁק חָדָשׁ שֶׁשָּׁם בּוֹ פַּעַם אַחַת קֶמַח לְפֶסַח וְרוֹצֶה לְכַבְּסוֹ לְתֵת בּוֹ פַּעַם שֵׁנִית, גַּם כֵּן צָרִיךְ לְהַתִּיר הַתְּפִירוֹת. אַחֲרוֹנִים: (לט) **הַתְּפִירוֹת.** דְּהַיְינוּ אַף גַּם מַה שֶּׁהוּא בִּשּׁוּלֵי הַשַּׂק שֶׁהוּא הָאִימְרָא. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק לח), וְכֵן יֵשׁ לִנְהֹג בְּמַפּוֹת שֶׁעוֹשִׂין עָלָיו הַמַּצּוֹת, אִם רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת עֲלֵיהֶם פַּעַם שֵׁנִית לֹא שָׁמְפִּכְּיָן אוֹתָם, דְּחָמֵץ מִבְצְבֵּץ וְיוֹצֵא מִצֶּבֶר לְצֶבֶר, אֶלָּא צָרִיךְ לְהַתִּיר הַתְּפִירוֹת וּלְכַבֵּס הֵיטֵב, עַד כָּאן. וְאִם עָבַר בְּדִיעֲבַד וְעָשָׂה הַמַּצּוֹת עַל הַסְּדִין בְּלֹא כִּבּוּס כְּלָל, אִם הוּא תּוֹךְ פֶּסַח אַף דִּיעֲבַד יֵשׁ לֶאֱסֹר, אַךְ אִם הַפַּךְ הַסְּדִין

או כִּבְּסוֹ, אַף שֶׁלֹּא הִתִּיר הַתְּפִירוֹת, אֵין לְהַחְמִיר בְּדִיעֲבַד. וְכֵן לְעִנְיַן הַשַּׁקִּים, אִם כִּבְּסוֹ וְלֹא הִתִּיר הַתְּפִירוֹת וְנָתַן בְּתוֹכוֹ קֶמַח, אֵין לֶאֱסֹר בְּדִיעֲבַד. חק יַעֲקֹב (ס"ק נג) עַיֵּן שָׁם: **יט** (מ) **פאל"ה.** וּבְלִשּׁוֹן אַשְׁכְּנַז שוי"ב, וְתַשְׁמִישׁוֹ עַל יְדֵי הָאוּר, עַל כֵּן אֵין הֶתֵּרוֹ בְּהַגְעָלָה. כָּתַב הַט"ז (ס"ק כא) דְּאִם מַחֲזִיק רֹחַב שֶׁל פֶּסַח זוֹ לְשָׁנָה אַחֶרֶת, אֵין צָרִיךְ שׁוּם הֶכְשֵׁר, וְכֵן בְּעֶרְבָה שְׁלִשִּׁין בָּהּ מִצּוֹת. וְהַמַּחְמִיר לְהַגְעִילָהּ לֹא יָפָה עָשָׂה, דְּאַתֵּי לְמִטְעֵי לְהַגְעִיל רֹחַב שֶׁל חָמֵץ, רַק יְנַקֵּר אוֹתָהּ הֵיטֵב, עַד כָּאן. וְהַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק לז) כְּשָׁם דְּרַכֵּי מֹשֶׁה (אות ז) בְּשֵׁם מַהֲרַ"י בְּרוֹנָא כָּתַב דְּצָרִיכָה הַגְעָלָה, עַיֵּן שָׁם. וְהֵחַךְ יַעֲקֹב (ס"ק נד) הִסְכִּים עִם הַט"ז. וְאִם נָטַל מִצָּה בְּרֹחַב שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בּוֹ כָּל הַשָּׁנָה, אִם הִיא נְקִיָּה סָגֵי בְּקִלְקֹפָה שֶׁקּוֹלֵף הַמַּצָּה, וְאִם אֵינָהּ נְקִיָּה, כֵּיוָן שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין עָלֶיהָ כָּל הַשָּׁנָה עוֹגוֹת עִם שֶׁמֶן נָאֶפֶר כַּלָּה. עַיֵּן מַגֵּן אַבְרָהָם (שם). אִם רָדוּ בָּהּ מַצָּה חֲמוּצָה, אָסוּר לְרַדּוֹת בּוֹ עוֹד, אֶלָּא צָרִיךְ לְהָבִיא אַחֶרֶת. הַגָּהוֹת מֵיְמוֹנִי (הל' הגעלה ולישה אות סב) וּשְׁלָ"ה (פסחים פרק נר מצוה אות כב). וְאִם לֹא הֵבִיא אַחֶרֶת, צְרִיכִין כַּלָּן קִלְקֹפָה. וְכָל זֶה מִיירֵי בְּמַצָּה שֶׁנִּתְחַמְּצָה חָמֵץ גָּמוּר, אֲבָל מַצָּה כְּפוּפָה וּנְפוּחָה, כֵּיוָן שֶׁהוּא חוּמְרָא הוּא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סוֹף סִימָן תס"א (ס"ה), דְּי לָאֲסֹר תְּרוּמַת לִכְתְּחִלָּה אֲבָל לֹא לֶאֱסֹר הַמַּצּוֹת הָאֲחֵרוֹת. מִגֵּן אַבְרָהָם (שם). וְכָתַב הַחק יַעֲקֹב (שם), וּגְדוֹלָה מִזּוֹ רָאִיתִי אֲצַל מוֹרֵי חֲמִי וְקָנֵי מֹהַרַ"ש שֶׁלֹּא אָסַר הֲרֹחַב כְּשֶׁנִּשְׁאֲרָה לְפָנָיו הַמַּצָּה נְפוּחָה אוֹ כְּפוּלָה, מֵהַשַּׁעַם דְּחֲשִׁיב כְּמוֹ דִּיעֲבַד, כִּי לֹא יִמָּלֵט בְּרֹב אֲפִיּוֹת שֶׁלֹּא יֵאָסֵר אֶחָד מֵהֶם מִשּׁוּם נְפוּחָה אוֹ כְּפוּלָה וְתִצְטָרֵךְ בְּכָל פַּעַם מְרֻדָּה חֲדָשָׁה, גַּם הַתַּנּוּר יֵאָסֵר וּלְהַסִּיק שְׁנִית, וְהַתּוֹרָה חָסָה עַל מָמוֹנָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן סִימָן תס"א סָעִיף ג': (מ) **הַגְעָלָה.** בִּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' קל), דַּאֲפִלּוּ קְלִיפָה וְהַגְעָלָה לֹא מְהַנֵּי בְּרֹחַת:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דִּלְקָמָן (קכד) מְפָרְרִין עָלָיו לֶחֶם חָמֵץ, וְאִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא נִשְׁתַּיֵּר פַּעַם אַחַת קֶמַח לְפִסְחָא וְרוֹצֶה לְכַבְּסוֹ לְתֵת בּוֹ פַּעַם שֵׁנִית קֶמַח לְפֶסַח, גַּם כֵּן צָרִיךְ כִּבּוּס וְהֶתֵּר הַתְּפִירוֹת: (קו) **עַל יְדֵי כִּבּוּס.** פָּרוּר מַשֶּׁהוּ בְּתוֹךְ נְקָבָיו. וְגַם הַתַּמְכָּא (שֶׁקּוֹרִין חְרֵיי"ן). שֶׁגָּרְרוּ עָלָיו רְצוֹנוֹ לוֹמַר, בְּחַמִּין (קן) וְאֶפֶר וַחֲבִיטָה [אַחֲרוֹנִים]: (קז) **כָּל כָּל הַשָּׁנָה וְנִתְחַדֵּךְ בְּסַכִּין שֶׁל חָמֵץ, וְהַתַּמְכָּא הוּא דָּבָר חָרִיף וְנִבְלָע בּוֹ טַעַם הֶחָמֵץ, וְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁמּוֹלְלִין עָלָיו נִמְצָא בּוֹ טַעַם הֶחָמֵץ, וּבָזֶה אֶפְלּוּ בְּדִיעֲבַד יֵשׁ לֶאֱסֹר אִם נִשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ בְּפֶסַח, אֶפְלּוּ אִם נִשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ בְּצוֹנֵן כְּגוֹן שֶׁפֵּרְרוּ עָלָיו מַצָּה [וְכָל שֶׁכֵּן חְרֵיי"ן שֶׁהוּא דָּבָר חָרִיף], וַאֲפִלּוּ** (קכה) **אִם נִקְרוּ אוֹתוֹ הֵיטֵב מִתְּחִלָּה, מִשּׁוּם שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא נִדְבַּק בּוֹ פָּרוּר חָמֵץ אוֹ פָּרוּר חְרֵיי"ן שֶׁהוּא נִבְלָע מֵחָמֵץ. אֲבָל כְּשֶׁנִּשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ בְּעֶרֶב פֶּסַח יֵשׁ בָּזֶה חִלּוּקִים, וְהוּא: דְּאִם נִשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ רַק מַצָּה בְּעֶרֶב פֶּסַח, (קכו) אַף אִם נִתְעָרֵב בְּתוֹכוֹ פָּרוּר חָמֵץ, הֲרֵי נִתְבַּטֵּל בְּתוֹכוֹ בְּשִׁשִּׁים, וּמֻתָּר לֶאֱכֹל עַד הַלַּיְלָה [אֲבָל כְּשֶׁהִגִּיעַ הַלַּיְלָה, (קכז) הֲרֵי הַפָּרוּר חוֹזֵר וְנַעֲוֹר וְאוֹסֵר בְּמַשֶּׁהוּ, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן תמ"ז]. וְאִם פֵּרַר עָלָיו (קכח) חְרֵיי"ן בְּעֶרֶב פֶּסַח שֶׁהוּא דָּבָר חָרִיף, צָרִיךְ שִׁשִּׁים נֶגֶד כָּל הָרִי"ב אַייְן"ן, שֶׁנַּעֲשָׂה כֻּלּוֹ חָמֵץ עַל יְדֵי הַבְּלִיעָה שֶׁבָּלַע מֵהַחְרֵיי"ן שֶׁגָּרְרוּ עָלָיו וְנִתְחַדֵּךְ בְּסַכִּין חָמֵץ כַּנַּ"ל, וְאִם לֹא, כֻּלּוֹ אָסוּר: (קג) **וְכֵן סַלִּים.** שֶׁל נְצָרִים, שְׁמַלְּאִים נְקָבִים וְאִי אֶפְשָׁר לְנַקְּרָן. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תמ"ב סָעִיף י"א בַּהֲגָ"ה: (קד) **אֲבָל וְכוּ'.** וְשָׁם בְּנָפָה וְכִיס שֶׁל רַחַיִם שָׁאנֵי, שֶׁעוֹבֵר תָּמִיד הַקֶּמַח שֶׁל חָמֵץ דֶּרֶךְ הַנְּקָבִים וְאִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִסְרָךְ בּוֹ מַשֶּׁהוּ: (קה) **שַׁקִּים יְשָׁנִים.** לְאו דַּוְקָא, אֶלָּא (קכט) אֲפִלּוּ בְּשַׂק חָדָשׁ שֶׁשָּׁם בּוֹ פַּעַם אַחַת קֶמַח חָמֵץ. וְהוּא הַדִּין אִם שָׁמוּ בּוֹ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(קכד) מְגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (קכה) כֵּן מִשְׁמַע דַּעַת הַגְּ"ה דְּמַדְמֵי דִּין זֶה לְנָפָה, וְהֵכִל טַעַם אֶחָד. וְכֵן פֵּרֵשׁ הָאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק לז) דַּעַת הַגְּ"ה, אַף שֶׁהוּא מִסְתַּפֵּק בְּצִנְעָן זֶה, כַּמָּה אַחֲרוֹנִים סָתְמוּ כֵּן [עַיֵּן הַגְּרַ"ז (סנ"ד) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קכא סל"ב) וּמְקוֹר חַיִּים (חידושים ס"ק לא)]: (קכו) מְגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (קכז) הַגְּרַ"ז (סנ"ד). **וְכָל זֶה כְּשֶׁמְּפָרְרִין עָלָיו גַּם לֶחֶם חָמֵץ, אֲבָל אִם יְדוּעַ שֶׁלֹּא שִׁמְּשׁוּ בּוֹ מִתְּחִלָּה רַק חְרֵיי"ן שֶׁנִּתְחַדֵּךְ בְּסַכִּין שֶׁל חָמֵץ, אִם כֵּן אֵין עִתָּה חֲשָׁשׁ שֶׁל חָמֵץ בְּעַיִן רַק מִבְּלִיעַת חָמֵץ, לֹא אָמְרִינַן דְּחוֹזֵר וְנַעֲוֹר** [חַיֵּי אָדָם (שם)]: (קכח) חַיֵּי אָדָם (שם):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah